

KÖNYVISMERTETÉS

JUHÁSZ-NAGY PÁL: Egy operatív ökológia hiánya, szükséglete és feladatai.
Akadémiai Kiadó, 1986. pp. 251.

Környezet, ökológiai rendszer, ökoszisztéma, biotóp, környezetvédelem, környezeti nevelés, ... Bárki könnyedén folytatni tudja a felsorolást, aki legalább néha-néha újságot vesz a kezébe, s időnként rádiót hallgat vagy televíziót néz. Divatba jött az ökológiai kifejezések használata! De vajon ugyanazt érti-e az olvasó, a hallgató e kifejezések tartalmán, amit használjuk. Egyáltalán tudja-e a "környezeti válság, a bioszféra-krízis" és társaik szóösszetételektől visszhangzó tömegkommunikáció toll- vagy mikrofonforgatója, hogy miről beszél? A biológus (sőt az ökológus!) meg tudja-e fogalmazni egyértelműen az ökológia kérdéseit, problémáit? Rendelkezik-e egyáltalán az ökológia tudomány "operatív" fogalomrendszerrel? JUHÁSZ-NAGY PÁL szerint: (s véleményével e kérdésben magam is egyetértek) gyakran nem.

JUHÁSZ-NAGY P. most kísérletet tesz e hiány (legalább részleges) pótlására. Vállalkozása nem előzmény nélküli, hiszen számos tudományos cikkben kifejtette már egy-egy részkérdésről a véleményét, megfogalmazta az ökológia több kulcsfontosságú alapfogalmának értelmezését. Jelen könyvének tárgya az ökológia fogalomrendszere. "A munka fő feladata az, hogy az ökológia módszerelméletének egy újszerű, alapozó vázlatát mutassa be" - írja könyve előszavában. A mű vitairat, amely rendkívül logikus okfejtéssel tárgyalja többek között az ökológia tárgyát, alapkérdéseit, a szimultaneizmus és diszciplinaritás elvét, a modellezés problémáit, a niche-elmélet korlátait.

JUHÁSZ-NAGY P. könyve rendkívül értékes módszerelméleti munka. Nem hagyható azonban szó nélkül két - a szakembereket is irritáló - jellemzője. Az egyik a könyv rendkívül nehéz nyelvezete. (A kitartó, türelmes olvasónak is ajánlom JUHÁSZ-NAGY P. 1984-ben megjelent "Beszélgetések az ökológiáról" című, könnyebben érthető, remek népszerűsítő könyvének előzetes elolvasását.) A másik: a szerző esetenként (a vita hevében!) - a jogos kritikai észrevételek mellett - nem kívánatos módon kritizálja több kutató munkáját. Nem a bírálat kifogásolandó, hanem a tudományos életben véleményem szerint nem célravezető hangnem.

Kárász Imre